

Oase in een graswoestijn

Al in het prille voorjaar zijn de borders van tuin De Pullenhof spannend. Met lappendekens van bolgewasjes onder wintergroene heesters en bloesemende bomen. Een kleurrijk contrast met de eindeloze groene vlaktes rondom. 'We zijn een eiland in een graswoestijn.'

TEKST MIRJAM ENZERINK FOTOGRAFIE SIETSKA DE VRIES

Kievitsbloemen (*Fritillaria meleagris* en *Fritillaria meleagris* 'Alba') tegen een achtergrond van ontspruitende *Gunnera manicata*.

Dilemma's op het tuinpad van De Pullenhof. Aan de rechterkant ervan lonkt een ontroerend oer-Hollands plaatje. Tussen de imposante knotwilgen deint een narciszee met golven van Helleborus en lenteklokje. Het mistige vergezicht erachter leidt via de brede vliet tot aan de Nieuwe Hollandse Waterlinië. Een bankje staat al uitnodigend klaar. Maar links zien we hoe een kronkelig houtsnipperpad vertrekt tussen bloeiende toverhazelaars, meidoorns en kornoeljes. Met onder de nog kale takken een lappendeken van stinsenplanten waarvoor we graag op de knieën gaan. Ook de borders rondom het charmante, blauw-groene houten huis en de stoere gepotdekselde schuur roepen. Kortom: keuzestress in een lenteparadijs. Daar hebben tuiniers Helma en Matthé Sjamaar geen last van. "We zitten hier zelden op één plek om te genieten. We lopen liever nog een rondje."

Helleborus-stop

Helleborus was altijd al een lieveling van Helma. Toen ze twintig jaar geleden met Matthé Utrecht verruilde voor Schalkwijk, stond de winterbloeiër dan ook boven aan haar verlanglijstje. "Ik wilde voorkomen dat het hier in de winter een kale boel is. En dat lukt goed met Helleborus. Sommige variëteiten bloeien eind november al. Bij een Belgische kweker heb ik toen een auto volgeladen." Grote pollen stinkend nieskruid trekken de aandacht met hun frisse geel-groene tint. Maar ook lila-groene kerstrozen, beeldschone gevulde Picotees, bloeien met honderden tegelijkertijd. "Het mengt en zaait zich allemaal uit. In alle kleuren van de regenboog. Voorheen waren we strikt; hier een groep witte, daar de gele; maar dat is gewoon niet te doen bij Helleborus." Inmiddels is er een Helleborus-stop; uitgebloeide bloemen knipt Helma weg voor ze

Door de bomen en heesters flink te snoeien, krijgt de onderbegroeiing een impuls

in het zaad schieten. "Als we dat niet doen, nemen ze de overhand. En we willen de diversiteit bewaken."

Volle borders en niet te strak

Henk Gerritsen is grondlegger van de Prionatuinen. Hij werkte twintig jaar geleden mee aan het tuinontwerp van De Pullenhof. "Dat losse van zijn stijl sprak ons enorm aan. Volle borders, niet zo strak. En heel veel ruimte voor vogels en andere dieren." In de loop der jaren zijn die lijnen naar eigen inzicht doorbroken, doorgetrokken en verlegd. Waarbij de tuiniers volop met onbekende soorten en nieuwe variëteiten van favorieten experimenteerden. Vorig jaar namen ze tuinontwerpster Carrie Preston in de arm voor een nieuwe fase. "De tuin was te veel versnipperd geraakt", legt Helma uit. "Wij waren jaren gefocust op soorten die het hier goed deden. En voor je het weet staat je tuin dan vol *Persicaria*. Ook waren we erg goed in impulsaankopen. Carrie helpt ons weer structuur, eenheid en toch diversiteit aan te brengen."

Lagen aanbrengen

Tussen de Helleborus en de verwilderingsbolletjes schieten ook al talloze vaste planten in bloei. Judaspenning met zijn lila bloemen, *Lathyrus vernus* in dieproze en paars, de helgroene bloemen van *Euphorbia wulfenii*. Ze krijgen bijval van winterharde heesters als buxus, kardinaalsmuts en *Spiraea*, die fris afsteken tegen de strakke lijnen van de beukenhagen in hun bruine winterkleed. Erboven ontluiken de eerste naaktbloeiërs. Een van de favorieten is *Magnolia* 'Susan' met magentakleurige bloemen die geuren naar kruidnagel. Maar ook de oude pruimenboom met frêle witte bloesem blijft vertederen. En het bloeiende krentenboompje dat het zachte lentelicht lijkt te absorberen. "We maken bewust de combinaties van struiken, vaste planten en verwilderingsbollen. Zo ontstaat een gelaagdheid die redelijk voor zichzelf kan zorgen."

Meer licht en lucht

Carrie Preston helpt het echtpaar om de snoeischaar in bomen en heesters te zetten. "Doodeng vonden we dat. Want weg is weg. Maar we zien nu al het effect: er is veel meer >

Lunaria annua,
eenjarige judaspenning.

Tegen de warme zuidkant van de schuur
staan verschillende fruitbomen, waaronder
deze appel 'Laxton's superbe'.

> licht en lucht ontstaan, waardoor de onderbegroeiing een impuls heeft gekregen. Dat maakt de tuin veel interessanter in winter en voorjaar.” In de overgangsfase naar diversiteit vielen enkele planten weg en kwamen er verrassende structuurplanten bij. Zo kreeg het schaduwbosje een nieuwe bewoner: *Pachyphragma macrophyllum*. “Een fantastische bodembedekker die verwant is aan look zonder look”, weet Matthé. “Het is een drachtplant van het oranjetipje; een vlinder die ik hier nog niet eerder zag. Het eerste jaar dat ze bloeiden, zaten ze er al.” Ook de favorieten van het echtpaar zijn ingezet als structuurplant. De akeleien en krokusjes van Matthé en de Helleborussen en varens van Helma herhalen zich overal in de tuin.

Kerkuilen broeden hier

De Pullenhof ligt in de Blokhovense polder bij Houten. De eeuwenoude molenvliet die er dwars doorheen stroomt, laat hier tuin en landschap letterlijk in elkaar overvloeien. De tuiniers groeven een van de oevers af om de sloot te verbreden. Zo ontstond een stuk tuin met het karakter van een weelderige moerasberm. “We hebben lang gewacht op de komst van de gele dotterbloemen. Nu staan ze hier overal”, zegt Matthé trots. De natte grond is een ideale voedingsbodem voor kievitsbloemen, primula’s en anemoontjes. En ook de gele narcis is hier explosief verwilderd, tot grote ergernis van Helma. “Ze stonden hier twintig jaar geleden al. Ik vind de kleur te hard. Wat ik ook probeer: ze blijven maar terugkomen. Nu knip ik ze vaak af voor thuis, in de vaas.” Verderop herinnert het oude gemaal aan de grillige waterstand van het polderverleden. Nu is het de broedplaats van een koppel kerkuilen. De steenuil bracht er ook heel wat kleintjes groot onder toezien oog van de tuiniers. Vandaar de naam De Pullenhof: pullen zijn jonge uilen. Veel andere vogelsoorten vinden hier ook hun toevluchtsoord. Welk tuinpad we ook bewandelen; overal zien we merels, mezen, musjes en vinken. “Rondom ligt grasland dat intensief wordt bemest en gemaaid”, zegt Matthé. “Alle bomen zijn er weggehaald. Voor vogels en andere dieren een ramp; ze kunnen nergens schuilen. Alleen hier, op ons eiland in de graswoestijn.” 🍄

De oude molenvliet die hier stroomt, laat tuin en landschap in elkaar overvloeien

De krentenboom (*Amelanchier lamarckii*) is een favoriete lentebloeiër.

Bollentoppers voor verwildering

De 10 favorieten van Helma en Matthé:

- Sneeuwkllokjes (*Galanthus nivalis*)
- Krokussen (*Crocus tommasinianus*)
- Anemoontjes (*Anemone blanda*, blauw en wit)
- Kievitsbloemen (*Fritillaria meleagris*)
- Kleinbloemige narcissen (*Narcissus* 'Hawera' en 'Segovia')
- Indianenbloem (*Camassia leichtlinii* 'Blue Candle')
- Botanische tulpjes (*Tulipa batalinii* 'Honky Tonk' en *Tulipa clusiana*)
- Spaanse boshyacint (*Hyacinthoides hispanica* 'White City')
- Blauwe druifjes (*Muscari*, alle soorten)
- Narcissen (diverse soorten: gul, groot en geel)

Bezoek De Pullenhof

Open Tuin De Pullenhof is in elk jaargetijde één zondag open en tijdens het Landelijk Open Tuinenweekend van Groei & Bloei op 16 en 17 juni 2018 (10.00-17.00 uur). Groepen zijn ook welkom op afspraak. Kijk voor precieze openingstijden op depullenhof.nl